

An aerial photograph of a lush green forest. A stream flows through the center of the forest, surrounded by dense trees. The forest is a mix of deciduous and coniferous trees, with varying shades of green. The stream is dark and narrow, winding its way through the landscape. The overall scene is a natural, undisturbed forest environment.

Natura 2000-handleplan 2022 - 2027

Kattehale Mose

Natura 2000-område nr. 137

Habitatområde H121

Kolofon

Titel: Natura 2000-handleplan 2022-2027 for Kattehale Mose

Udgiver: Miljøstyrelsen og
Allerød Kommune
Bjarkesvej 2
3450 Allerød
www.alleroed.dk

År: 2024

Baggrundskort: © Styrelsen for Dataforsyning og Infrastruktur

Må citeres med kildeangivelse

Forsidefoto:

Luffoto af Kattehale Mose juni 2012, efter omfattende naturgenopretning. Før 2012 var nogle af de eneste større tilbageværende lysåbne arealer i Kattehale Mose kun omkring søen nederst mod højre i fotoet. Efter 2012 er der sket en mindre grad af vedligeholdende rydning der ikke har kunnet holde en ny tilgroning i ave. Naturtypen Skovbevokset tørvemose har således igen bredt sig. Allerød Kommune her derfor i 2023 gennemført en del rydning af genvækst. Fotograf: Johan Hammar for Allerød Kommune.

Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

ALLERØD KOMMUNE

Indhold

1. Resumé	4
2. Baggrund	6
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme.....	7
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne.....	8
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	9
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan.....	9
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af de sidste Natura 2000-handleplaner.....	10
4. Behov for indsatser	11
5. Indsatser fordelt på aktør.....	14
6. Prioritering af den forventede indsats.....	16
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	17
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser.....	18

1. Resumé

Handleplanen for Natura 2000-område nr. 137 Kattehale Mose (jf. figur 1 og 2) beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027 - dog inden udgangen af 2033 for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Natura 2000-området består af Habitatområde H121.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, såfremt de naturgivne forhold giver mulighed for det. I selve Kattehale Mose prioriteres de lysåbne naturtyper frem for skovnaturtypen Skovbevokset tørvemose. Dette er i overensstemmelse med afsnit 3.1 i Natura 2000-planen.

Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

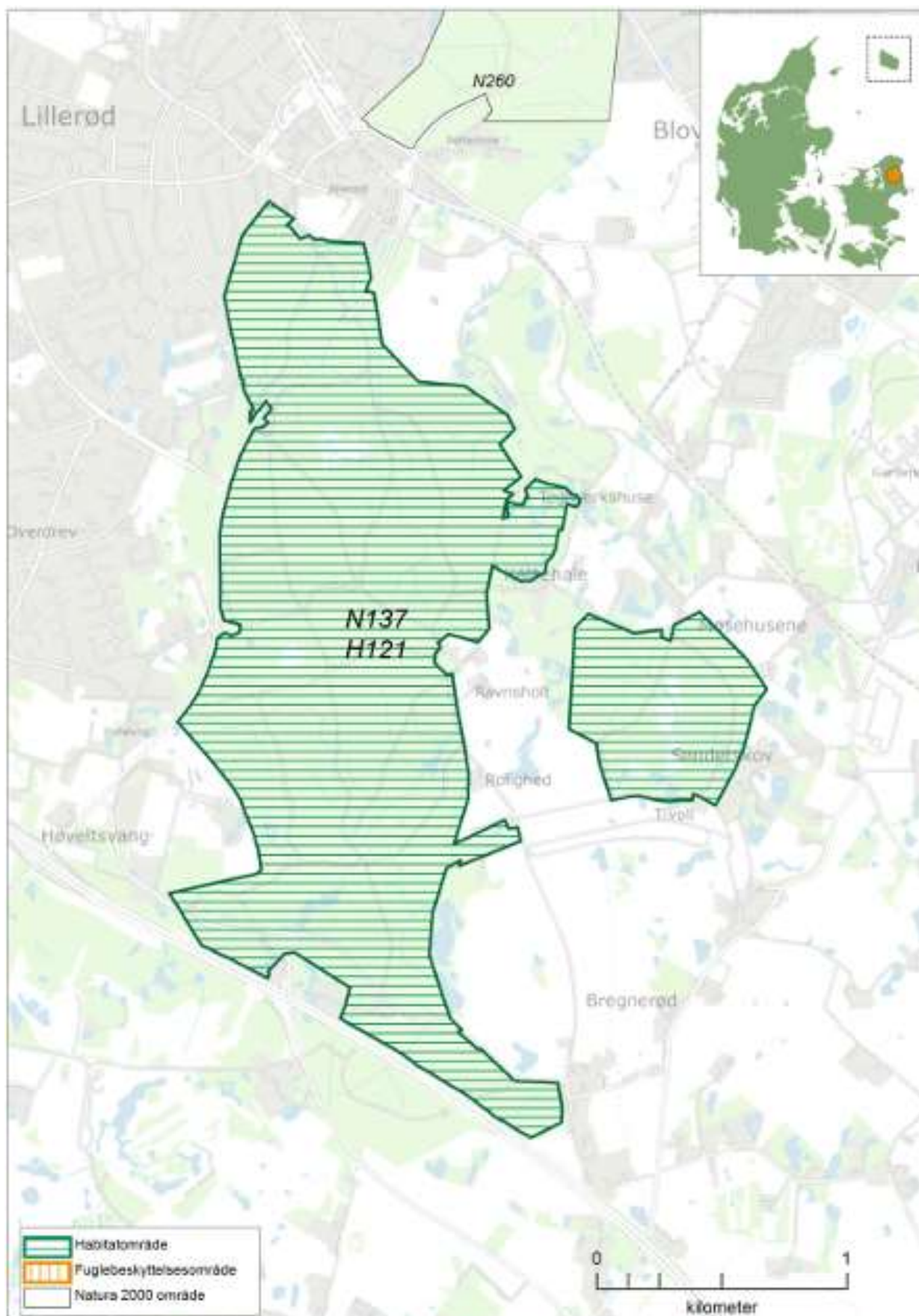
Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 i Natura 2000 området Kattehale Mose er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre arealet med urørt skov
3. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder, især de lysåbne naturarealer
4. Sikre en balanceret og hensigtsmæssig hydrologi

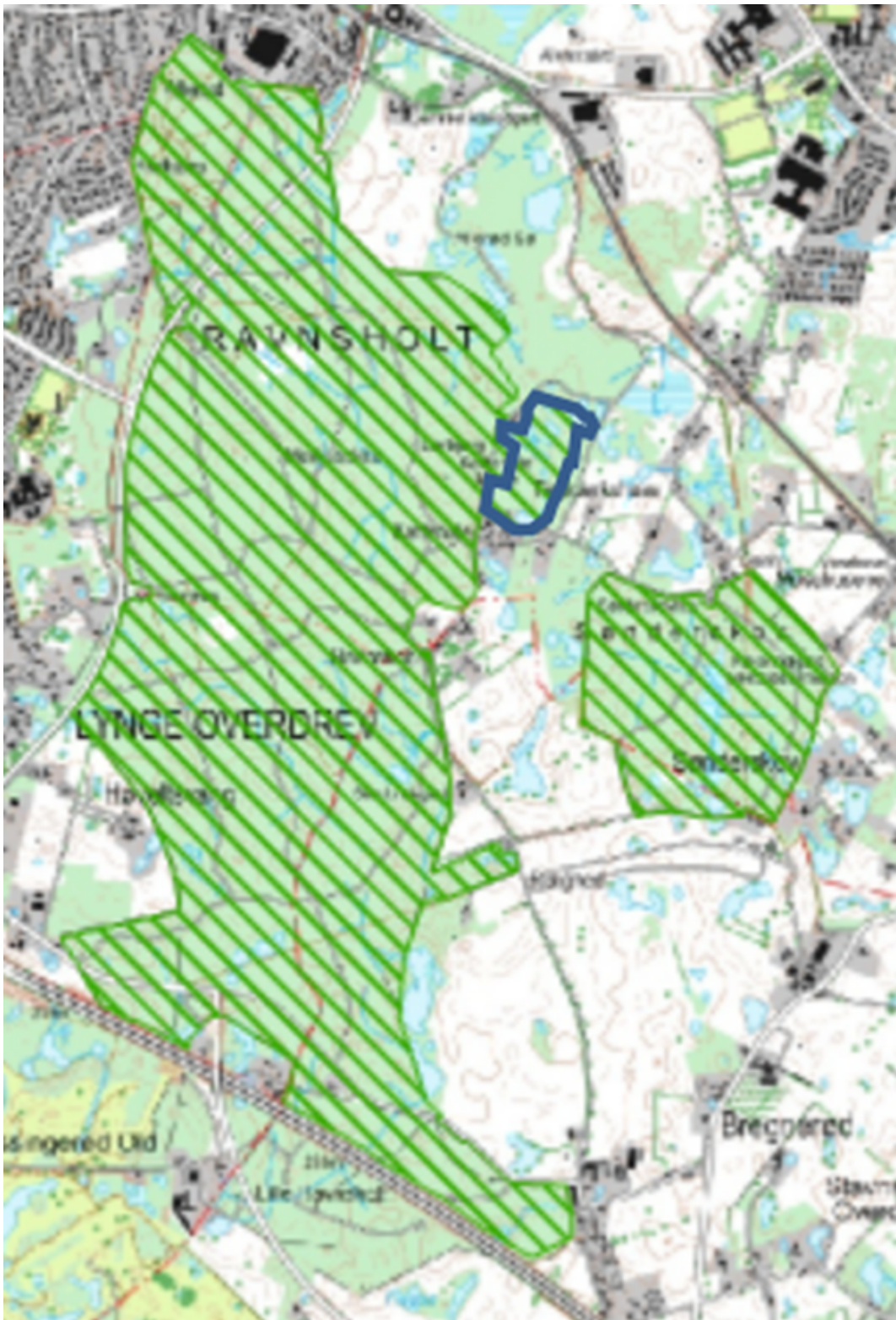
Indsatsen i denne planperiode vil have fokus på de lysåbne naturtyper samt sikring af levesteder for de udpegede arter i området. Fokus vil ligeledes lægges på at indsatser gennemført i første og anden planperiode vedligeholdes, herunder indsatser under LIFE-projektet Dragonlife i første planperiode.

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres i videst muligt omfang gennem frivillige aftaler.

Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til LIFE-projekter som medfinansieres af EU. Landbrugsstyrelsens og Miljøstyrelsens tilskudsordninger har dog i sidste planperiode ikke understøttet de plejetiltag, som vurderes at være nødvendige i Kattehale Mose.

Figur 1. Natura 2000 område nr. 137, Kattehale Mose. Natura 2000 området består af Habitatområde H121 (vandret grøn skravering)

Figur 2. Natura 2000 område 137 med skraveret grønt. Denne rapport omhandler det med blå markerede areal der omfatter private og kommunalt ejede arealer. Resterende arealer i Natura 2000-område nr. 137 er statsejede fredskovspligtige arealer, hvor Naturstyrelsen udarbejder drifts- og plejeplan.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af Miljøstyrelsen og Allerød Kommune på grundlag af Natura 2000-plan for nr. 137 Kattehale Mose.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027. Miljøstyrelsen er ansvarlig for at udarbejde en skovhandleplan for de skovbevoksede, fredskovspligtige Natura 2000-arealer med skovhabitatnatur inklusiv arealer nævnt i skovlovens §28 (herfra omtalt som skovbevoksede, fredskovspligtige arealer). Der skal gennemføres en planlægning hvert 12. år. Den aktuelle planperiode er 2022-2033. Miljøstyrelsen er ansvarlig for, at indsatserne på de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer gennemføres inden udgangen af år 2033.

Kommunens handleplan og Miljøstyrelsens skovhandleplan sammenskrives og udmøntes i denne samlede Natura 2000-handleplan.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser (eks. drifts- og plejeplaner). Der udarbejdes ikke handleplan for de offentlige lodsejeres arealer, hvor de selv udarbejder planer for forvaltningsindsatser, hvorfor data fra deres arealer ikke indgår i selve handleplanen men kun fremgår af bilag 1. Naturstyrelsen ønsker selv at udarbejde plan for forvaltningsindsats for egne arealer, og resumé af denne plan kan ses i bilag 1. Hvis der er behov for at tydeliggøre ansvarsfordelingen mellem aktører (heriblandt offentlige lodsejere med egne planer for forvaltningsindsatser), tydeliggøres dette i kapitel 5.

Furesø Kommune har ingen arealer inden for Natura 2000-området, som de er handleplanmyndighed for, og bidrager derfor ikke med indsatser i denne plan.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 4. oktober 2022)
- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)
- bekendtgørelse af lov om skove (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023)
- bekendtgørelse om tilvejebringelse af Natura 2000-skovplanlægning (bekendtgørelse nr. 946 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Dog er det Miljøstyrelsen, der er ansvarlig for de privatejede, skovbevoksede, fredskovpligtige arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode (dog 12 års periode for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer), der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, at den ikke er omfattet af miljøvurderingsloven og der dermed ikke skal udarbejdes miljøvurdering af handleplanen.

Der er vurderet på, om handleplanen sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens §8.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Handleplanen anses som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

For samtlige Natura 2000-planer, også den der danner grundlaget for denne naturhandleplan, er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Kommunen har i den mellemliggende periode arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021. For de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer har Miljøstyrelsen arbejdet for at gennemføre indsatserne, der blev beskrevet i første generation af Natura 2000-planen fra 2010-2015 og videreført i anden planperiode 2016-2021.

Det er muligt at få et samlet overblik over tilskudskompenserede indsatser i Natura 2000-områderne i "Sammenfatning af Natura 2000-planerne 2022-2027" på Miljøstyrelsens hjemmeside.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over de realiserede, påbegyndte og planlagte projekter inden for Natura 2000-området.

Tabel 1a: Følgende indsatser er finansieret via kommunernes egne midler eller DUT-midler*.

	Indsats	Kommunalt ejet	Privatejet
Allerød Kommune	Rydning/beskæring af træopvækst	Ca. 0,3 ha realiseret	Ca. 0,8 ha realiseret

* Omfatter ikke statsejede arealer, hvor Naturstyrelsen gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Skovbevoksede, fredskovspligtige arealer følger en 12 års-cyklus, og første planperiode for disse løber således fra 2010 til 2021. Tabel 1b neden for viser status for de gennemførte eller igangværende indsatser i perioden 2010-2021 beliggende i kortlagt habitatskov inden for Natura 2000-området. Indsatserne er opgjort på indsatstype. Der kan være gennemført flere indsatser på det samme areal, hvorved samme areal kan fremgå flere gange (eksempelvis skovnaturtypebevarende drift og pleje forud for urørt skov, eller forbedring af hydrologi på samme areal, hvor der også er udført skovnaturtypebevarende drift og pleje). Indsatsplanerne for arealerne blev først udgivet i skovhandleplanerne i 2012.

Tabel 1b er baseret på tinglyste indsatser såsom urørt skov, på data fra tilskudsordningerne (beror på tilsagnsdata, hvorfor arealet for indsats kan være overestimeret i forhold til den endelige indsats, idet der altid vil være en vis del af de givne tilsagn, der ikke udnyttes). Der kan være usikkerheder i de indhentede data fra tilskudsordningerne fra 2010-15. Miljøstyrelsen har endvidere indhentet data for gennemførte indsatser i habitatnaturtyper på skovbevoksede fredskovsarealer fra offentlige myndigheder, og anvendt data i det omfang, Miljøstyrelsen har modtaget disse.

Tabel 1b: Gennemførte indsatser på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer. Tallene dækker over perioden 2010-2021.

Indsats	Tilskudsfinansiering på private arealer ¹ (ha)	Offentlige arealer ² (ha)	Total (ha)
Forbedring af hydrologi*	0	0	0
Indsatser m.h.p. lysåben natur**	0	0	0
Skovnaturtypebevarende drift og pleje***	0	0	0
Urørt skov	0	0	0

¹ Indsatser på private arealer dækker over indsatser, som er tilskudsfinansierede.

² Indsatser på offentlige arealer dækker hovedsageligt over indsatser gennemført via lodsejeres egne midler men kan også være dækket af tilskudsordninger.

* Forbedring af hydrologi dækker over lukning af dræn og grøfter samt ophør med vedligeholdelse af afvanding

** Indsatser for lysåben natur dækker over græsning, hegning og rydning med henblik på lysåben natur.

*** Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsatser, heriblandt sikring af naturtyper, træer til naturligt henfald, naturnær skovdrift, rydning af uønsket opvækst, problemarter og invasive arter samt skovgræsning og foryngelse.

Furesø Kommune har ikke haft indsatser i Natura 2000-området i foregående 2 planperioder og fremgår dermed ikke af ovenstående oversigt, da de ikke tidligere har været planmyndighed i Natura 2000-område nr. 137 Kattehale Mose, da Natura 2000 området i forrige planperiode kun omfattede selve Kattehale Mose i Allerød Kommune. Det er således kun selve Kattehale Mose, der indgår i denne handleplan.

Der er ikke gennemført indsatser i forrige planperiode, der er finansieret gennem landdistriktsmidler eller anden ekstern finansiering.

Der er forrige handleplanperiode ikke gennemført LIFE-projekter i området.

Ud over de ovennævnte indsatser har myndighederne generelt søgt at gennemføre Natura 2000-handleplanen gennem følgende tiltag:

- Miljøstyrelsen har finansieret gratis rådgivning hos Dansk Skovforening for ejere af skovbevoksede, fredskovspligtige arealer i Natura 2000-områderne.
- Som opfølgning på skovlovens anmeldeordning for Natura 2000-områderne er der i flere Natura 2000-områder indgået aftaler med private lodsejere, der er med til at sikre naturindhold og arter på de berørte arealer (LBK. nr. 690 26. maj 2023, §17-19).
- Miljøstyrelsen har arbejdet for relevante støtteordninger for at understøtte implementeringen af Natura 2000-planerne.
- Miljøstyrelsen har udført en opsøgende indsats og har kontaktet nogle private lodsejere med større arealer af privat fredskov og informeret om muligheden for at søge tilskud til indsatser i de private fredskove.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelserne indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

I planperiode 1 blev der gennemført en meget grundig kommunal LIFE-finansieret naturpleje med dannelse af vandhuller og rydning af store flader af hængesæk, direkte medvirkende til den relativt gode tilstand af hængesæk i natura 2000 planen for 3. planperiode samt gode forhold for stor vandsalamander og stor kærguldsmed.

I planperiode 2 udførte kommunen mindre naturplejeaktivitet med at holde genvækst nede. Dette har resulteret i et stigende behov for rydning af genvækst på lysåbne naturarealer, samt oprensning af søflader i vandhuller.

Naturplejen af hængesæk fladerne i Kattehale Mose samt vedligehold af de i 1. periode oprensede små vandhuller bør derfor i 3. planperiode prioriteres højere end i 2. planperiode og intensiveres for at den gode tilstand (II) kan bibeholdes og opnås på alle hængesæk flader.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for N137, Kattehale Mose, beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunerne og Miljøstyrelsen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag (jf. tabel 2-4). Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere kan selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer.

Tabel 2: Behov for indsatser for lysåbne naturtyper*

Forventede indsatser	Skøn over behov		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Allerød Kommune			
Forundersøgelse af mulighed for forbedring af hydrologi ved ændring af afløb fra Kattehale Mose ¹ og ²	-	Effekt på op til 7,4 ha hvoraf 1,05 ha er lysåben natur	Op til 7,4 ha
Rydning af vedopvækst i hængesæk	-	Op til 0,2 ha	Op til 0,2 ha
Rydning af genvækst i hængesæk (årlig indsats fremadrettet)	0,5 ha	Op til 0,35 ha	Op til 0,85 ha

¹ Tilgodeser 7140, Hængesæk, 91D0, Skovbevokset Tørvemose, 3160 Brunvandet sø og 3150 Næringsrig sø.

² Allerød Kommune har ingen lavbundslande i omdrift i området, der er mulige at inddrage som lavbundslandsprojekter, kun den omtalte potentielle ændrede hydrologi kan muligvis skabe lidt vådere forhold i Kattehale Mose på 7,6 ha.

Indsatser på lysåbne naturtyper (jf. tabel 2) og på skovbevoksede arealer ventes også at være gavnlige for arter, der ellers er knyttet til naturtyperne.

I området i Kattehale mose ejer Allerød Kommune ca. 0,84 ha der ikke er udpeget som naturtype iht. Udpegningsgrundlaget men som fremstår som urørt delvis oversvømmet skov. Dette areal vil fortsat bevares som urørt skov. Arealerne er uden fredskovspligt.

Urørt skov samt skovnaturtypebevarende drift og pleje med bevaring af træer til naturligt henfald kan bidrage til at forbedre levesteder for områdets skovtilknyttede arter, herunder fugle. Nogle arter, herunder fugle, er afhængige af ro i yngleperioden, lysninger eller hensigtsmæssig hydrologi.

Tabel 3: Behov for indsatser for skovbevoksede naturtyper*

Forventede indsatser		Skøn over behov		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Skovnaturtyper uden fredskovspligt	Allerød Kommune (arealer ejet af Allerød Kommune eller private)			
	Skovnaturtypebevarende drift og pleje 91D0 Skovbevokset tørvemose	-	Op til 1,68 ha	Op til 1,68 ha
	Skovnaturtypebevarende drift og pleje (9130, Bøg på mor)	-	Op til 0,09 ha	Op til 0,09 ha
Urørt skov	Urørt Skov	Op til 0,5 ha	Op til 0,5 ha	Op til 0,5 ha
Skovnaturtyper med fredskovspligt**	Miljøstyrelsen			
	Skovnaturtypebevarende drift og pleje	-	-	0,4 ha
	Urørt skov***	0,0 ha	-	0,4 ha
	Rydning af invasive arter	-	-	0,0 ha

* Omfatter ikke statsejede arealer, hvor Naturstyrelsen gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Indsatser planlagt for skovnaturtyper med fredskovspligt vises udelukkende som et samlet behov for indsatser med undtagelse af urørt skov, hvor igangværende indsatser også vises. Skovnaturtypebevarende drift og pleje dækker over flere indsatser. Da der kan være overlap mellem indsatstyper, og da der efter afslutning af én type indsats kan være behov for at gentage indsatstypen, er behovet for indsatser vurderet samlet.

*** Igangværende indsats for urørt skov omfatter al tinglyst urørt skov til og med 2021. Tinglyst urørt skov anses i denne sammenhæng som en varig igangværende indsats.

Der er i området i naturplanen udpeget 12 søer på arealer omfattet af denne plan (se figur 4). Nogle af disse indgår i Statens fredsskovspligtige arealer, der indgår i en særskilt plan. Der er i perioden 2012-2014 yderligere etableret nogle meget små vandhuller, hvoraf de fleste, hvis ikke alle, vurderes at gå under kategorien brunvandets sø. Allerød Kommune medtager derfor i alt 14 søer/vandhuller under indsatser for arter, da disse vandhuller kan være særdeles vigtige levesteder for stor kærguldsmed og stor vandsalamander (jf. tabel 4 og figur 3).

Tabel 4: Behov for indsatser for arter udover indsatser for naturtyper. Tabellen viser kun indsatser for arter i vandhuller og søer (se figur 3).

Forventede indsatser	Skøn over behov		
	Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Allerød Kommune			
Sikring af egnede levesteder for stor vandsalamander og stor kærguldsmed ved rydning af genvækst samt oprensning og sikring ved pleje af vandhuller i og ved hængesæk arealer eller på arealer på skovbevokset tørvemose ¹	-	Op til 14 stk.	Op til 14 stk.

¹ Omfatter ikke statsejede arealer, hvor Naturstyrelsen gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

Figur 3. Kortlagte potentielle levesteder for stor vandsalamander samt fund af stor kærguldsmed.

Figur 4. Kortlagte søer under 5 ha. Brunvandet sø mod nord opfattes af Allerød Kommune som flere små søer i tabel 4.

På skovbevoksede arealer vil mange af de tiltag, der implementeres for skovnaturtyperne også være gavnlige for de arter, der er knyttet til naturtyperne. I nedenstående gennemgås eksempler på indsatser, der også gavner arter, hvor indsatserne i forvejen gennemføres i området jf. Natura 2000-planen.

Urørt skov samt skovnaturtypebevarende drift og pleje med bevarelse af træer til naturligt henfald kan bidrage til at forbedre levesteder for områdets skovtilknyttede arter og fugle. Nogle arter er afhængige af ro i yngleperioden, lysninger eller hensigtsmæssig hydrologi.

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer, hvor Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven. Et mindre kommunalt ejet areal, der er fredskov og ikke er § beskyttet efter § 3, er dog medtaget i denne handleplan.

Alle statslige skovarealer indgår i selvstændig handleplan og indgår således ikke i denne rapport.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne. Hver myndighed eller lodsejer er ligeledes ansvarlige for de arter på udpegningsgrundlaget, som ikke er geografisk fordelt på baggrund af overvågningsdata, inden for deres respektive myndighedsområde eller egne arealer.

I tabel 5a-c samt en del af indholdet i tabel 5d, ses antallet eller arealet af naturtyper i den del af Natura 2000-området, som er omfattet af denne handleplan.

Aktør og handleplanmyndighed for alle arealer er Allerød Kommune uanset ejerforhold (privat eller kommunalt ejet)

Tabel 5a: Fordeling af søer under 5 ha (Figur 4)

Søer < 5ha	Allerød Kommune
3150 Næringsrig sø*	7 stk.
3160 Brunvandet sø*	7 stk.

* En af de udpegede brunvandede søer (se figur 4) er reelt set 6 små vandhuller der i perioden 2012-2014 blev oprenset/etableret. Allerød kommune medtager disse 6 små vandhuller under indsatser for arter, da disse vandhuller kan være særdeles vigtige for Stor kærguldsmed. Derudover mangler en næringsrig sø i udpegningen jf. officielt kort figur 4. Der vurderes derfor, at der i denne plan indgår 14 søer i alt fordelt som vist i tabel 5a.

Tabel 5b: Fordeling af lysåbne naturtypearealer (Figur 5)

Lysåbne naturtyper	Allerød Kommune
7140 Hængesæk	1,05 ha

Tabel 5c: Fordeling af skovbevoksede naturtypearealer uden fredskovspligt

Skov-naturtyper	Allerød Kommune
9110 Bøg på mor	0,09 ha
91D0 Skovbevokset tørvemose	1,68 ha

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

Tabel 5d: Fordeling af naturtypearealer for Skovnaturtyper med fredskovspligt.

	Naturtype	Handleplanmyndighed	Offentlige lodsejere, der planlægger selv**
		Miljøstyrelsen	Naturstyrelsen
Skovnaturtyper med fredskovspligt	9110 Bøg på mor	0,2 ha*	54 ha
	9130 Bøg på muld	-	24 ha
	9160 Ege-blandskov	-	15 ha
	9190 Stilkegekrat	-	18 ha
	91D0 Skovbevokset tørvemose	0,2 ha*	4 ha

*Ejer er Allerød Kommune.

**Disse arealer indgår ikke i denne handleplan men vil indgå i drifts- og plejeplan udarbejdet af Naturstyrelsen.

Mindre dele af den udpegede skovbevoksede tørvemose ud mod eksisterende hængesæk plejes i dag som udvidelse/bevarelse af lysåben hængesæk. Dette er en bevidst prioritering i henhold til Naturplanen, da det anses for mere vigtigt at udvikle og bevare hængesæk fladerne end den skovbevoksede tørvemose, der hvor de 2 naturtyper konkurrerer om pladsen.

Figur 5. Lysåbne naturarealer og skovnaturtyper

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne generelt for Natura 2000 planerne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
 - 1.1. Der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
 - 1.2. Der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
 - 1.3. Der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
 - 2.1. Fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
 - 2.2. Fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
 - 2.3. Fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
 - 2.4. Fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
 - 3.1. Fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Indsatsen i denne handleplan omfatter så få arealer inden for kommunen, at der ikke er foretaget nogen prioritering mellem tiltagene i planperioden. Der forventes en kontinuerlig pleje af de berørte arealer ved en sideløbende indsats.

De hydrauliske tiltag forventes undersøgt og hvis muligt gennemført i 2025/2026.

Indsatsen med at undersøge muligheden for forbedret hydrologi prioriteres, da hydrologien bør stabiliseres bedre end den er i dag for især at sikre og forbedre tilstanden af naturtypen 7140 hængesæk i Kattehale Mose.

En mindre hævning og sikring af vandstanden vil gøre hængesækkene mere robuste over for de længere tørkeperioder, som klimaforandringerne medfører, og som allerede nu giver problemer med tilgroning i de eksisterende hængesække.

Det vil også være et meget lille bidrag til klimasikring af nedstrøms vandløb, der passerer boligområder, ved at mere vand tilbageholdes i perioder.

Miljøstyrelsen vil for de skovbevoksede, fredskovspligtige arealer kontakte private ejere af fredskovsarealer større end 20 ha med henblik på at informere om muligheden for en mere skovnaturtypebevarende drift, tiltag for arter og muligheden for at udlægge til urørt skov.

Miljøstyrelsen vil fortsat prioritere at indgå i relevante LIFE-projekter nye som gamle.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Det er Allerød Kommunes hensigt at planlægge og udføre indsatsen beskrevet i denne rapport i dialog og samarbejde som vist i nedenstående tabel 6.

Tabel 6 viser myndighedernes plan for interessentinddragelse. Der kan ske ændringer, hvis andre forhold taler for det.

Tabel 6. Forventet plan for interessentinddragelse

Projekt navn	Initiativ	Tidsplan	Myndighed
Orientering af Grønne Råd om projektstatus	Kommunerne afholder møder 2-3 gange årligt	Hele planperioden	Allerød Kommune
Lodsejerdialog	Berørte og relevante lodsejere vil blive kontaktet og informeret om indsatser for planens gennemførelse.	Hele planperioden	Allerød Kommune
Kontakt til ejere af skovbevoksede fredskovspligtige habitatskovsarealer	Miljøstyrelsen kontakter skovejere med mere end 20 ha skovhabitatarealer og orienterer om muligheder for tilskud.	I løbet af planperioden	Miljøstyrelsen
Vejledning om mulige tiltag i skovhabitatnatur	Miljøstyrelsen understøtter en vejledningstjeneste ¹ til de private skovejere, hvor de kan søge gratis råd og vejledning omkring skovhabitatnatur.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen
Møder med Grønt Fremdriftsforum	Miljøstyrelsen afholder møder med Grønt Fremdriftsforum og vil sætte emnet på dagsordenen, når det er relevant eller efterspørges.	Hele planperioden	Miljøstyrelsen

Projekterne gennemføres primært af kommunen som udgangspunkt i form af frivillige aftaler med lodsejerne. Den beskrevne pleje ventes dog gennemført kontinuerligt i perioden. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser

Den offentlige lodsejer Naturstyrelsen har udarbejdet nedenstående resumé af plan for forvaltningsindsats for deres del af Natura 2000-området.

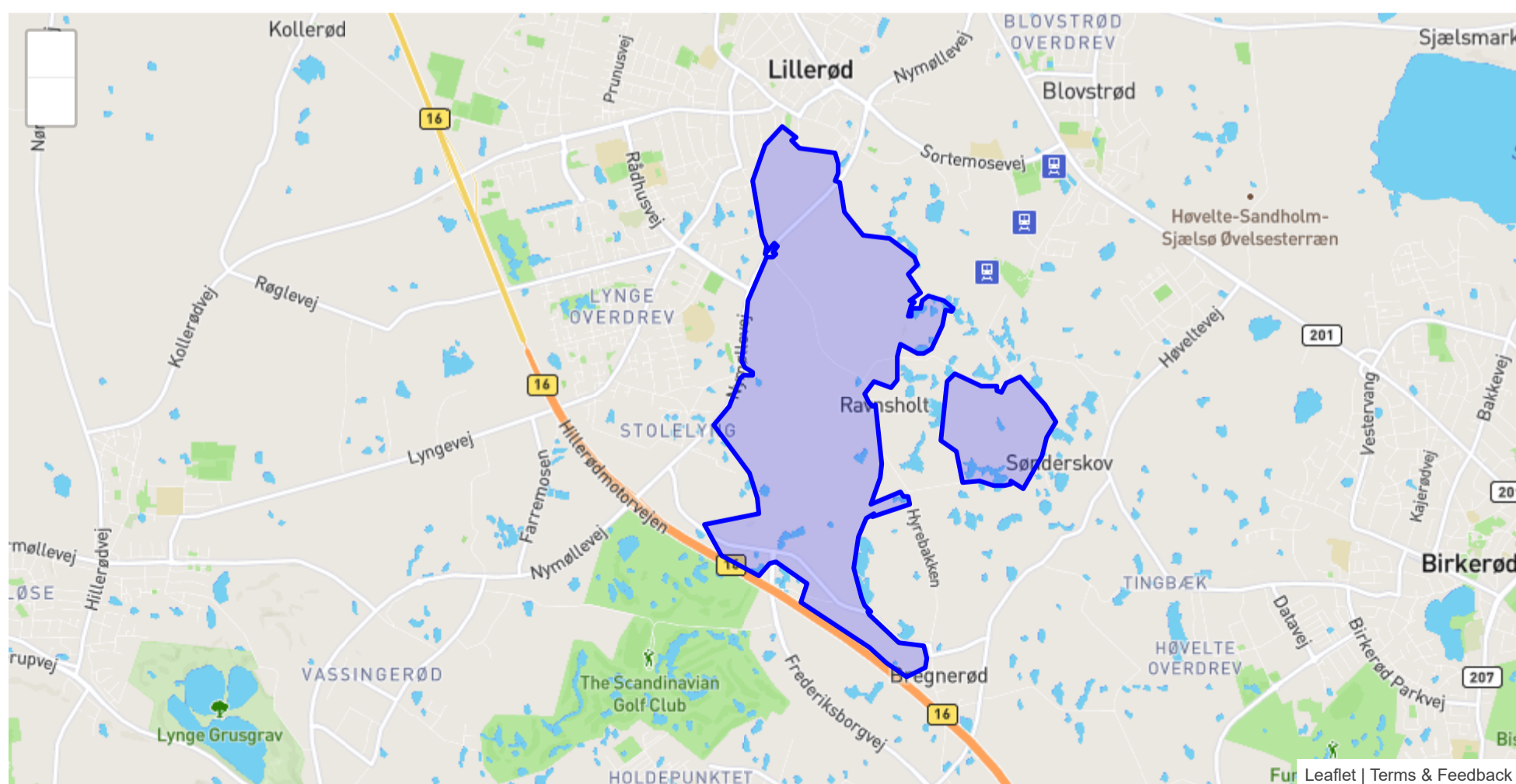
Sammenfatning af plejeplan for Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-område N137 Kattehole Mose

Det er muligt at finde den samlede plan for forvaltningsindsats på Naturstyrelsens hjemmeside: <https://naturstyrelsen.dk/drift-og-pleje/natura-2000-plejeplaner/>. Plejeplanen omfatter foruden denne sammenfatning en kortudstilling af de planlagte indsatser. I kortudstillingen er det muligt at finde information om de planlagte indsatser for de enkelte kortlagte naturtyper samt arter.

Naturstyrelsen har, jf. §5 i BEK nr 944 af 27/06/2016 og §15 i BEK nr 946 af 27/06/2016, som offentlig grundejer besluttet selv at udarbejde plejeplaner for Naturstyrelsens arealer indenfor N2000 området i overensstemmelse med [Natura 2000-planen](#) for området.

Beskrivelse af området

Natura 2000-området Kattehole Mose har et samlet areal på ca. 347 ha. Området er afgrænset som vist på kortet. Størstedelen af Natura 2000-området forvaltes af Naturstyrelsen, i alt ca. 289 ha. Området består af Habitatområde nr. H121 Kattehole Mose. Området ligger i Allerød og Furesø Kommuner og inden for vandområdedistrikt Sjælland. Dette Natura 2000-område er specielt udpeget for at beskytte skovforekomster af tørre og våde skovnaturtyper med dominans af bøg på mor og bøg på muld. Området er også karakteriseret ved store skovarealer med ege-blandskov og stilkege-krat og i noget mindre omfang men dog stadig betydelige arealer med hængesæk, skovbevokset tørvemose og brunvandede søer. Området er også udpeget for stor kærguldsmed, der yngler i nogle af tørvegravene, og stor vandsalamander. Natura 2000-området ligger i Nordøstsjælland ca. 1 km sydøst for Allerød og indgår i et større forløb af moser, gamle ler- og tørvegrave, skov, krat og åbent græsningsland, som strækker sig sydpå fra Allerød mellem Ravnsholt Skov og Sønderskov. Mørkebakke er en såkaldt kamebakke. Det er en slags lerhat, en flad lerbakke, som isen efterlod i dødislandskabet. Lerbjerg og Kratbjerg – to af skovens andre store bakker – er også kamebakker med stejle skrænter. Kattehole Mose var oprindeligt en lille højmoser. Siden blev mosen brugt til tørvegravning. Det meste af den består derfor i dag af gamle tørvegrave med varierende vandstand, hvor der nu er udviklet småsøer og næringsfattige, mere eller mindre flydende bevoksninger med tørvemosser. Desuden er meget af mosen groet til med krat og skov siden tørvegravningen, selvom en del dog er ryddet i de senere år. Mosen har i mere end hundrede år været kendt for sin specielle flora og insektfauna knyttet til mere eller mindre sure, næringsfattige naturtyper (inkl. småsøerne). I 1800- og 1900-tallet har området omkring Kattehole Mose været præget af gravning af ler til de nu nedlagte teglværker Blovstrød og Allerød Teglværk. Der blev gravet ler til teglproduktion omkring både Ravnsholt Skov, Sønderskov og Kattehole Mose. Man kan derfor i Ravnsholt Skov og Sønderskov se resterne. Undersøgelser fra Allerød Teglværks gamle lergrav mellem Ravnsholt Skov og Sønderskov har givet vidnesbyrd om, at landet har været isfrit i en relativt kort periode i den sidste del af istiden. Den korte varmeperiode, har fået navnet Allerødtiden og er internationalt kendt under dette navn. Alt sammen på grund af et lag med organiske rester i en lergrav ved Ravnsholt Skov. Kun en lille del på i alt ca. 6 ha af området er fredet og omfatter selve Kattehole Mose. Det fredede område er en del af to større omkringliggende fredninger, som hedder "Allerød Sø og Kattehole Mose" og "Naturmosaik syd og øst for Kattehole Mose". Begge fredningernes formål er bl.a. af sikre de biologiske- og naturmæssige værdier i området af de gamle tipvognsspor.

Tabel A: Kortlagte naturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Skovnaturtyper	Areal [ha]
91D0 - Skovbevokset tørvemose	3.8
9110 - Bøg på mor	54.4
9130 - Bøg på muld	24.1
9160 - Ege-blandskov	14.6
9190 - Stilk-egekrat	18.4

Lysåbne naturtyper	Areal [ha]
3150 - Næringsrig sø	0.2
7140 - Hængesæk	0.3

Arter på udpegningsgrundlaget fremgår ikke af ovenstående tabel. Der henvises derimod til N2000 planen for området.

Planlagte indsatser

I det følgende angives Naturstyrelsens planlagte indsatser for naturtyperne på udpegningsgrundlaget. Indsatserne er beskrevet i nedenstående tabeller og suppleret med forklarende tekst.

I tabellerne skelnes mellem "Eksisterende indsats" og "Ny indsats". "Eksisterende indsats" anvendes, hvor den pågældende indsats allerede er omfattet af den eksisterende arealforvaltning, eller hvor det fremgår af eksisterende driftsplaner og lignende, at indsatsen vil blive gennemført i plejeplanperioden. "Ny indsats" omfatter de indsatser, der alene gennemføres for at opfylde målene i N2000-planerne for 2022 - 2027.

Tabel B: Planlagte indsatser for naturtyperne på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Indsatser - Skovnaturtyper (planperiode 2022-2033)	Eksisterende indsats [ha]	Ny indsats [ha]	Samlet behov for indsats [ha]
Andet areal uden drift	0.8		0.8
Urørt skov med naturgenopretningsaktivitet	113.1		113.1

Ovenstående tabel udstiller Naturstyrelsens planlagte indsatser i planperioden. Indsatserne er planlagt med ophæng i målsætninger og retningslinjer fra den overordnede N2000 plan, som rækker ud over den enkelte planperiode, mens indsatserne forventes udmøntet indenfor planperioden.

I Natura 2000-planerne er der samlet set et større fokus på mere naturlige processer. En målsætning i Natura 2000-plejeplanen er derfor sikring af naturlig dynamik og variation. En indsats under denne målsætning er naturgenopretning mhp. urørt skov. Dele af området er udpeget som urørt skov. Områder udlagt til urørt skov med en forudgående naturgenopretning forvaltes med et mål om at sikre de bedst mulige rammer for en selvstående og selvforvaltende natur, hvor det er naturlig dynamik og naturlige processer, der skaber de rette forhold og levesteder for skovnaturen, og hvor biodiversiteten fremmes og understøttes. Generelt sigtes der efter at opnå en tilstand, hvor der er mindst muligt behov for aktiv naturforvaltning. Dog vil opsyn med og vedligehold af hegninger med store græssende pattedyr kræve løbende vedligehold, ligesom det f.eks. kan blive nødvendigt at bekæmpe invasive arter, sikre vedvarighed i mængden af dødt ved, sikre tilgængelighed for skovens brugere, samt pleje f.eks. fortidsminder og Natura 2000-habitatnaturtyper.

Naturgenopretningsperioden, med f.eks. udtag af ikke-hjemmehørende træer, genopretning af naturlig hydrologi og skovgræsning, vil typisk være op til 6 år og 25 år fra den konkrete forvaltningsplans start i hhv. løvskove og nåletræsplantager.

Tabel C: Udvikling mod ny kortlagt naturtype

Der planlægges ikke for udvikling af nye naturtyper i indeværende planperiode. Derfor vises Tabel C ikke.

Tabel D: Planlagte indsatser for arter, udover indsatser for naturtyper på lysåbne naturtyper og skovnaturtyper på Naturstyrelsens arealer i Natura 2000-området

Plejen af områdets naturtyper vil samtidig tilgodese en række arter på udpegningsgrundlaget. Der planlægges ikke yderligere indsatser alene for arter i indeværende planperiode.

Opsummering

Den samlede indsats for naturtyper og arter på Naturstyrelsens arealer forventes hermed at understøtte de i Natura 2000-planen fastsatte mål for naturtilstanden.

Redegørelse for indsatsen i den forgangne plejeplansperiode

For de lysåbne naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget omhandler denne redegørelse planperioden 2016-2021. For skovnaturtyper perioden 2010-2021.

Nedenstående tabeller viser en oversigt over planlagte og gennemførte aktiviteter på Naturstyrelsens arealer inden for Natura 2000-område N137 Kattehale Mose

Tabel E: Status for gennemførelse af aktiviteter for seneste planperiode fordelt på naturtyper og arter

Naturstyrelsen har ikke tidligere udarbejdet plejeplan for området. Derfor vises Tabel E ikke.

Tabel F: Oversigt over ikke-planlagte indsatser, der er gennemført, og som gavner arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget

Naturstyrelsen har ikke tidligere udarbejdet plejeplan for området. Derfor vises Tabel F ikke.

Tabel G: Oversigt over indsatser der ikke er gennemført

Naturstyrelsen har ikke tidligere udarbejdet plejeplan for området. Derfor vises Tabel G ikke.

Opsummering

I den forgangne planperiode var der ikke planlagt eller udført indsatser for Naturstyrelsens arealer.

Miljøvurderingsloven, habitatdirektivet og plejeplanen

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

Natura 2000-plejeplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en plejeplan er omfattet af miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del plejeplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af plejeplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne plejeplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, om plejeplanen fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens § 8. Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen ikke fastsætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser til projekter omfattet af lovens bilag 1 eller 2 og dermed ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Denne plejeplan for Natura 2000-område 137 Kattehale Mose omfatter indsatserne beskrevet i afsnittet planlagte indsatser. De planlagte indsatser forventes gennemført med det formål at understøtte bevaringsmålsætningerne for hhv. arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget.

I denne plejeplan planlægges der ikke gennemført aktiviteter med henblik på at udvikle naturtyper på bekostning af andre naturtyper.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at plejeplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Plejeplanen anses således som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.
